

OYSTER PERPETUAL
YACHT-MASTER II

ROLEX

MICHELSEN

ÚRSMÍÐIR

Laugavegur 15 - 101 Reykjavík
511 1900 - www.michelsen.is

MARKAÐURINN

Miðvikudagur 19. ágúst 2015 | 32. tölublað | 11. árgangur

Sími: 512 5000 | [visir](http://www.visir.is) www.visir.is

FYRSTA
FLOKKS
ÞJÓNUSTA

Guðjón Ó
VISTVÆNA PRENTSMÍÐJAN

VÖXTUR Í SKUGGA SKATTSVIKA

- Svört atvinnustarfsemi hefur aukist í ferðaþjónustu undanfarin ár um leið og geirinn hefur blásið út.
- Framkvæmdastjóri SA segir skattsvik skekkja samkeppni og að eðlilegt sé að auka eftirlit í greininni.
- Stjórnvöld virðist skorta vilja til að taka á málum, segir aðstoðarframkvæmdastjóri ASÍ.

SÍÐA 6

Sjálfbóðaliðar vilja sækja landið heim

Hafna hefur þurft umsóknum 400 manns um sjálfbóðavinnu hér á landi hjá íslensku sjálfbóðaliðasamtökum Seeds. Árlega taka samtökin á móti yfir tólf hundruð sjálfbóðaliðum. Framkvæmdastjóri samtakanna segir eftirspurnina gríðarlega.

SÍÐA 2

Oliuverð ekki lægra í sex ár

Verð á Brent-hráolíu hefur ekki verið lægra frá árinu 2009. Ketill Sigurjónsson, sérfræðingur í orkumálum, býst við að oliuverð haldist lágt næsta árið, þótt til lengri tíma sé ljóst að oliuverð komi til með að hækka á ný. Meðal skýringa á lækkun nú er kólnun í kínverska hagkerfinu og aukin olíuframleiðsla í Bandaríkjunum.

SÍÐA 4

Forgjöfin hækkar vegna anna

„Þegar betur árar er viðúið að það verði meira um að vera í bankakerfinu,“ segir Lárus L. Blöndal, lögmaður og nýskipaður stjórnarformaður Bankasýslu ríkisins. Hann er tekinn tali í svipmynd blaðsins og upplýsir að miklar annir hafi komið niður á iðkun tómtunda. Til að mynda hafi hækkað hjá honum forgjöfin í golfinu.

SÍÐA 8

STJÓRNAR-
MADURINN

@stjornarmadur

Allir þekkja svo framhald sögunnar. Apple og tæki sem nota Android-stýrikerfið eru í dag nánast einráð á snjallsímamarkaði. Blackberry berst á meðan fyrir tilveru sinni.

→ SÍÐA 12

FRÉTTABLAÐIÐ/VILHELM

Sjónmælingar í Optical Studio

Tímapantanir í síma:

Optical Studio í Smáralind
sími 5288500

Optical Studio í Keflavík
sími 4213811

Optical Studio í Leifsstöð
sími 4250500

Optical Studio

SMÁRALIND • LEIFSTÖÐ • KEFLAVÍK

Sjálfskapaður vítahringur Seðlabankans

Skjóðan

Í DAG birtir Seðlabankinn vaxtaákvörðun. Greiningardeildir bankanna búast við 50 punkta hækkun og Seðlabankinn hefur sjálfur lofað/hótað bröttu vaxtahækkunarferli í kjölfar kjarasamninga sem gerðir voru í vor.

FJÁRMÁLARÁÐHERRA hefur varað Seðlabankann við því að hækka vexti um of og beint því til bankans að hann taki tillit til vaxtastigs í okkar nágranna- og viðskiptalöndum við vaxtaákvörðanir. Seðlabankinn ætti að floga orð ráðherrans vandlega.

ÞAD ER staðreynd að Seðlabanki Íslands hefur haldið vöxtum hér á landi margföldum á við það sem tíðkast í nágrannalöndum okkar allt frá hrúni. Raunar var svimandi hávaxtastefna einnig rekin hér fyrir hrún með

skelfilegum afleiðingum. Íslenskir ofurvextir drógu hingað áhættusækna spákaupmenn sem stunduðu svonefnd vaxtamunarviðskipti (e. carry-trade), sem felast í því að peningar eru teknir að láni í lágvaxtamýnt og fjárfestir í hávaxtamýnt.

NÚ MUNU vaxtamunarspákaupmenn vera mættir á svæðið á nýjan leik. Seðlabankinn hefur fagnað því sem bendir til að þar á bæ þjáist menn af því, sem kennt hefur verið við gullfiskaminni.

EIN ÁSTÆÐA þess að Seðlabanki Íslands hefur rekið hávaxtastefnu í gegnum alvarlegustu fjármálakreppu sem Ísland hefur gengið í gegnum á lýðveldistímanum er að vextir Seðlabankans hafa einungis áhrif á hluta peningakerfisins. Seðlabankavextir hafa lítil sem engin áhrif á kostnað við verðtryggðar lánaskuldbindingar

til skemmri tíma og raunar mjög takmörkuð áhrif til lengri tíma.

PAR SEM vaxtaákvörðanir Seðlabankans hafa einungis áhrif á hluta peningakerfisins, eða þann óverðtryggða, telur bankinn sig þurfa að halda vöxtum hærri en ella og breyta þeim í stærri stökkum en tíðkast í öðrum löndum, sem ekki menga sitt peningakerfi með verðtryggðum lánnum til heimila og fyrirtækja.

AKKILESARHÆLL þessarar peningastefnu Seðlabankans er að þegar vöxtum er haldið svimandi háum á óverðtryggðum lánaskuldbindingum yfir peningastefnan heimilum og fyrirtækjum í lántökur í verðtryggðri krónu, sem aftur dregur úr áhrifum vaxtaákvörðana Seðlabankans.

PANNIG HEFUR hávaxtastefna Seðlabankans leitt bankann og hagkerfið

inn í sjálfskapaðan vítahring ofurvaxta, sem grefur undan samkeppnishæfni íslensks atvinnulífs. Fjármagnskostnaður íslenskra fyrirtækja er margfalt hærri en fyrirtækja í nágrannalöndum. Hár vaxtakostnaður heimila í landinu veldur því að húsnæðiskostnaður íslensks almennings er miklum mun hærri en þekkt meðal annarra þjóða. Þessi mikli kostnaður kallar á hærri laun en ella, sem aftur eykur kostnað fyrirtækja og dregur úr samkeppnishæfni þeirra. Verðtrygging og hávaxtastefna eykur verðbólguþrýsting í hagkerfinu.

ATVINNULÍFIÐ og heimilin í landinu gætu ekki fengið betri fréttir í dag en að Seðlabankinn gefi til kynna að hann geri sér grein fyrir því hverjar raunverulegar afleiðingar hávaxtastefnu hans eru og hann muni bæta ráð sitt.

SKJÓÐAN er frekju- og leiðindaskjóða, sem lætur ekkert mannlegt sér óviðkomandi.

Gengi félaga í Kauphöll Íslands

10
Á UPPLÉIÐ
Félög sem hækkðu í verði

7
Á NIÐURLEIÐ
Félög sem lækkðu í verði

0
STÓÐU Í STAÐ
Félög sem stóðu í stað

MESTA HÆKKUN

NÝHERJI
145,2% frá áramótum

NÝHERJI
7,2% í síðustu viku

MESTA LÆKKUN

TM
-21,1% frá áramótum

TM
-1,7% í síðustu viku

Aðallisti Kauphallarinnar | Nasdaq Iceland

Félag	Gengi í gær	Frá áramótum	Vikubreyting
Bank Nordic (DKK)	130,00	25,0%	4,8%
Eik fasteignafélag*	6,95	2,2%	0,7%
Eimskipafélag Íslands	239,00	0,8%	2,6%
Fjaraskipti (Vodafone)	40,05	20,1%	4,9%
Hagar	39,00	-3,6%	5,1%
HB Grandi	39,40	16,6%	-0,8%
Icelandair Group	26,65	24,5%	1,5%
Marel	199,00	44,2%	1,5%
N1	42,80	84,5%	2,0%
Nýherji	12,70	145,2%	7,2%
Reginn	15,60	15,1%	-1,0%
Reitir*	70,70	11,3%	1,6%
Sjóvá	11,70	-2,1%	-0,5%
Tryggingamiðstöðin	20,75	-21,1%	-1,7%
Vátryggingafélag Íslands	8,48	-6,3%	-1,3%
Össur	499,00	38,2%	-1,0%
Úrvalsvísitalan OMXI8	1.561,92	19,1%	1,7%
First North Iceland			
Century Aluminum	3.300,00	0,0%	0,0%
Hampiðjan	27,30	20,8%	-4,9%
Sláturfélag Suðurlands	1,40	-24,3%	0,0%

*Skráð á árinu (brún frá útboðsgengi).

HREINSA FJÖRUNA Sjálfbóðaliðar Seeds hreinsa brak og rusl við fjöruborðið í Patreksfirði.

MYND/SEEDS

Aukinn áhugi sjálfbóðaliða á Íslandi

Framkvæmdastjóri Seeds segir áhuga á sjálfbóðastarfi á Íslandi hafa aukist. Þegar hafi þurft að hafna umsóknum 400 manns um sjálfbóðavinnu hér á landi en samtökin taka árlega á móti yfir 1.200 manns.

„Það er gríðarleg eftirspurn. Við þurfum því miður að hafna mörgum sem vilja koma til Íslands en við finnum ekki verkefni fyrir þau,“ segir Oscar Uscategui, framkvæmdastjóri íslensku sjálfbóðaliðasamtakanna Seeds, um aukinn áhuga á sjálfbóðaliðastarfi hér á landi. „Bara á þessu ári höfum við þurft að hafna 400 umsóknum,“ segir Oscar. Árlega komi á milli 1.200 og 1.400 sjálfbóðaliðar til landsins til að vinna í sjálfbóðastarfi á vegum Seeds sem séu samtök sem taki á móti flestum sjálfbóðaliðum. Oscar segir helsta flöskuhálsinn á vexti samtakanna að ekki hafi tekist að finna næg verkefni fyrir alla sem hafa áhuga á að koma til landsins. „Ísland er lítið land og því hefur okkur ekki tekist að finna verkefni fyrir alla,“ segir hann.

OSCAR USCATEGUI

Oscar segir aukinn áhuga á sjálfbóðastarfi nátengdan auknum áhuga á Íslandi sem áfangastað.

Bankahrunið og gosið í Eyjafjallajökli hafi komið Íslandi í heimsfréttirnar. Þá hafi auglýsingaherferðir á borð við Inspired by Iceland og aukinn fjöldi laggjaldaflugfélaga sem bjóði ferðir til Íslands bæði aukid áhuga á Íslandi og gert landið aðgengilegra fyrir ungt fólk. „Þetta er önnur tegund af ferðamennsku. Sjálfbóðaliðarnir vilja sjá aðra hlið á Íslandi,“ segir Oscar.

Flestir sjálfbóðaliðanna eru háskólanemar á þrítugsaldri sem koma til Íslands í sumarfríi að sögn Oscars. Algengt sé að sjálfbóðaliðarnir vinni í tveir vikur og haldi svo áfram á ferðalögum um landið. Þá séu einhverjir sem vinni 4 til 12 mánuði í sjálfbóðavinnu. Oscar segir 140 hópa hafa verið að störfum á vegum Seeds víðs vegar um Ísland. Verkefni séu afar fjölbreytt. Þeir hafi unnið við skógrækt, hreinsun strandlengjunnar, við lagningu göngustíga og fleiri umhverfistengd verkefni. Þá hafi sjálfbóðaliðar unnið á bæjarhátíðum og íþróttamótum á borð við Rey Cup. Öllum hópum fylgi hópstjóri frá Seeds.

„Það er gríðaleg eftirspurn. Við þurfum því miður að hafna mörgum sem vilja koma til Íslands en við finnum ekki verkefni fyrir þau.“

Oscar Uscategui, framkvæmdastjóri Seeds.

Oscar segir sjálfbóðaliðana koma frá um 60 mismunandi löndum, flestir komi frá Evrópu en einnig stórir hópar frá Bandaríkjunum, Kanada og Austur-Asíu.

Oscar segir Seeds vera frjáls félagsamtök sem ekki séu rekin í hagnaðarskyni. Samtökin fái engar tekjur af verkefnum sem þau bjóði upp á en sjálfbóðaliðarnir greiði þátttökugjald, sem sé frá 80 evrum eða tæplega 12 þúsund krónum.

ingvar@frettabladid.is

HAFÐU FJÖLPÓSTINN ÞINN Í FRÉTTABLAÐINU

Fréttablaðið er mest lesna dagblaðið með glæsilegt forskot á keppinautana. Meðallestur Fréttablaðsins í aldurshópnum 25-54 ára er 73% á höfuðborgarsvæðinu.*

Við bendum auglýsendum á að notfæra sér forskotið þegar þeir velja dreifingarleið fyrir fjölpóst sinn. Við dreifum sex daga vikunnar til heimila á stærsta markaðssvæði landsins.

Hafðu fjölpóstinn þinn inni í Fréttablaðinu.

Það er áhrifarík leið til að koma skilaboðum um vöru eða þjónustu beint inn á heimilin.

Kannaðu dreifileiðir og verð í síma 512 5448 eða í tölvupóstfangi fjolpostur@frettabladid.is

Innskot í Fréttablaðið skilar árangri!

Dagatal viðskiptalífsins

keldan
dagatal viðskiptalífsins

FIMMTUDAGUR 20. ÁGÚST
Landsbankinn birtir eftir lokun markaða tölur um afkomu á fyrri helmingi ársins.

sama mánuði.
HS veitur og Fí fasteignafélag birta árshlutauppgjör vegna fyrri helmingis ársins.

júlí.
TM, Lánasjóður sveitarfélaga og Reginn birta árshlutauppgjör.

FÖSTUDAGUR 21. ÁGÚST
Hagstofan – Vísitala byggingarkostnaðar fyrir september 2015 og vísitala kaupmáttar launa í júlí 2015, auk mánaðarlegrar launavísitölu í júlí og vísitölu lífeyrisskuldbindinga í

MÁNUDAGUR 24. ÁGÚST
Tryggingamiðstöðin birtir árshlutauppgjör.

MIÐVIKUDAGUR 26. ÁGÚST
Þjóðskrá – tölur birtar um fjölda útgefina vegabréfa.
Hagstofan – vinnumarkaður í júlí 2015.
Árshlutauppgjör – HB Grandi, N1 og Nýherji birta uppgjör.

ÞRIÐJUDAGUR 25. ÁGÚST
Þjóðskrá – tölur birtar um viðskipti með atvinnuhúsnæði í

Allar markaðsupplýsingar eru aðgengilegar á [vísir](http://vísir.is)

*Prentmálakönnun Capacent október–desember 2012 – höfuðborgarsvæði 25-54 ára

5. KYNSLÓÐ FRÁ INTEL

NÝJASTI OG HRAÐASTI ÖRGJÖRVINN - STÓRAUKIN RAFHLÖÐUENDING

FIMM STJÖRNU INTEL i5

TOS-L50B2E4

Nýjasta kynslóð af i5 örgjörvanum sem gerir hana mjög spræka í vinnslu. Nýjasti HD5500 skjáskjarninn og kröftug grafikkinnsla. Fallega gyllt og glæsileg í útliti.

INTEL i5 5. KYNSLÓÐ 4GB VINNSLUMINNI HD5500 GRAFIKKJARNI 15,6" SKJÁR

109.995

INTEL i5 5. KYNSLÓÐ

BÆTTU VIÐ ÁRS ÁBYRGÐ Á
TOSHIBA
FYRIR AÐEINS 4.995,-

TOSHIBA
3 ÁRA
ÁBYRGÐ
TOSHIBA

INTEL i7 5. KYNSLÓÐ

169.995

TOSHIBA

5. KYNSLÓÐ INTEL i7

TOS-L50B2FT

Nýjasti og hraðasti Intel i7 örgjörvinn á markaðnum. Óflugt Radeon R7 M260 skjáskort sem hentar sérstaklega í grafiska vinnu og leikjaspilun.

Intel i7 5. KYNSLÓÐ DTS HLJÓMUR 1TB DISKUR Radeon R7 M260 SKJÁSKORT

INTEL i5 5. KYNSLÓÐ

159.995

TOSHIBA

INTEL i5, SSD OG RADEON R7

TOS-L50B2FV

Frábærlega samsett 256GB SSD diskur og nýjasta útgáfan af Intel i5. Alvöru 2GB Radeon R7 leikjaskjókort, AC netkort og Miracast.

Intel i5 ÖRGJÖRVI 4GB VINNSLUMINNI 256GB SSDISKUR 2GB Radeon R7 SKJÁSKORT

FULL HD HÁSKERPA

189.995

INTEL i5 5. KYNSLÓÐ

TOSHIBA

TOS-SS0B1SE

Glæsilega hönnuð fartölva fyrir þá sem gera miklar kröfur til útlitsins. 8GB vinnsluminni og ofurhraður 256GB harður diskur. Sérstaklega spræk grafísk vinnsla með 2GB AMD Radeon R7 M260 skjáskorti.

Intel i5 ÖRGJÖRVI 8GB VINNSLUMINNI 256GB DISKUR 15,6" SKJÁR

INTEL i5 5. KYNSLÓÐ

139.995

ASUS

ASU-F302LAFN073H

Hágæða 13,3" fartölva með nýjstu og hröðustu gerð af Intel i5 örgjörvanum auk nýja Intel HD 5500 skjáskortinu. Hröð vinnsla með 128GB SSD og 8GB vinnsluminnis.

Intel i5 ÖRGJÖRVI 8GB VINNSLUMINNI 128GB SSD DISKUR Intel HD 5500 SKJÁSKORT

INTEL i7 5. KYNSLÓÐ

149.995

ASUS

ASU-F55SLPX0089H

Ofurtölva með nýju 5. Kynslóð af Intel i7 örgjörvanum sem skilar ótrúlegum vinnsluhraða. 6GB vinnsluminni og gott pláss fyrir gögnin á 1TB hörðum disk.

Intel i7 ÖRGJÖRVI 6GB VINNSLUMINNI 1TB DISKUR 15,6" SKJÁR

Borgaðu skólainnkaupin betur
1. október
Netgíró
www.netgиро.is

Veldu skólavélina í Tölvulistanum og greiðu 1. október með Skólareikningi Netgíró!

tl.is

TÖLVU LISTINN

REYKJAVÍK
SUDURLANDSBRAUT 26
Sími 414 1700

AKUREYRI
GLERÁRGÖTU 30
Sími 414 1730

HÚSAVÍK
GARÐARSBRAUT 18A
Sími 464 1600

EGILSSTAÐIR
KAUPVANGI 6
Sími 414 1735

KEFLAVÍK
HAFNARGÖTU 90
Sími 414 1740

SELFOS
AUSTURVEGI 34
Sími 414 1745

AKRANES
ÞJÓÐBRAUT 1
Sími 431 3333

BUZZFEED Heildarvirði Buzzfeed er metið 1,5 milljarða Bandaríkjadala eftir fjárfestinguna. NORDICPHOTOS/AFP

26 milljarða fjárfesting:
Kaupa hlut í Buzzfeed

NBCUniversal hefur fjárfest fyrir 200 milljónir Bandaríkjadala, yfir 26 milljarða íslenskra króna, í bandarísku fréttaveitunni Buzzfeed.

Heildarvirði Buzzfeed eftir fjárfestinguna er metið á 1,5 milljarða Bandaríkjadala. NBCUniversal og Buzzfeed munu á næstunni vinna saman í sjónvarpi, við kvikmyndir og umfjöllun um Ólympíuleikana, samkvæmt frétt The New York Times um málið. - ih

AMERICAN APPAREL Verslanir American Apparel eru um allan heim. NORDICPHOTOS/AFP

American Apparel í vanda:
Hætta á gjaldþroti

Bandaríska tiskuverslanakeðjan American Apparel segir verulega óvissu vera um hvort hægt verði að halda rekstri fyrirtækisins áfram.

American Apparel hefur átt við rekstrarvanda að stríða um nokkra hrið en fyrirtækið tapaði sem nemur 2,6 milljörðum króna á síðasta ársfjórðungi. Sala á ársfjórðungnum dróst saman um 17 prósent. Fyrirtækið segir óljóst hvort það eigi nægt lausafé fyrir rekstur næstu tólf mánuði. American Apparel hyggst endurfjármagna skuldir félagsins en félagið býst við að skila tapi út þetta ár. - ih

OLÍUBORPALLUR Framboð á olíu hefur aukist að undanförmu en hægst á aukningu eftirspurnar sem skýrir lægra verð, að sögn Ketils. FRÉTTABLAÐIÐ/GETTY

Olíuverð ekki verið lægra í sex ár

Verð á Brent-hráolíu hefur ekki verið lægra frá árinu 2009. Ketill Sigurjónsson lögfræðingur telur að olíuverð verði áfram lágt. Offjárfesting hafi átt sér stað í orkuiðnaði.

Verð á Brent-hráolíu er komið niður fyrir 49 Bandaríkjadali á tunnu og hefur ekki verið lægra frá árinu 2009. Greiningaraðilar búast við því að olíuverð haldist lágt næstu misseri. BMI Research, sem er hluti af greiningarfyrirtækinu Fitch, býst við að olíuverð haldist lágt fram til ársins 2018 þar sem framboð á olíu muni líklega aukast hraðar en eftirspurn eftir neysluvörum.

Ketill Sigurjónsson, lögfræðingur og sérfræðingur í orkumálum, býst við að verð á olíu og annarri hrávöru haldist lágt. „Til skemmri tíma litið, ef við lítum eitt ár fram í tímann, verður olíuverð alveg örugglega mjög lágt. Miðað við spár sem hafa verið að koma fram undanfarið eru menn að verða heldur svart-sýnni. Goldman Sachs og fleiri spá mjög lágu hrávöruverði, næstu þrjú árin,“ segir hann. Ketill telur helstu skýringuna á lækkandi olíuverði vera að hægst hafi á efnahagsvextinum í Kína. Á sama tíma hafi olíuframleiðsla í Bandaríkjunum aukist. „Þegar þetta tvennt fer saman er mjög eðlilegt að olíuverð lækki. Eftirspurnarslakinn í Kína virðist vera meiri en nokkur bjóst við. Þetta kemur líka fram í verði á mörgum öðrum hrávörum sem hafa verið að lækka mjög mikið. Það má eiginlega rekja það allt saman til Kína,“ segir Ketill. Fjárfestar hafi veðjað á að efnahagsvöxturinn í Kína myndi halda áfram sem valdið hafi offjárfestingu í orkuiðnaðnum. „Menn bjuggust við því að það yrði alltaf meiri og meiri eftirspurn frá Kína. Um leið og það er smá slaki þá sitja menn uppi með öll nýju verkefni og fara að bjóða lægri verð. Þá gerist það mjög hratt að verðið fer niður,“ segir Ketill.

Við þetta bætist að hagvöxtur í Evrópu sé lítill. Þá séu líkur á að efnahagsþvingunum gagnvart Írönum verði aflétt á næstunni sem aukið gæti olíuútflutning Írana sem stuðli enn frekar að því að olíuverð haldist lágt. Lækkun olíuverðs skiptir Íslendinga miklu máli. Runólfur Ólafsson, framkvæmdastjóri Félags íslenskra bifreiðaeigenda, segir að einnar krónu lækkun bensínverðs skili íslenskum neytendum 300 milljónum króna á ársgrundvelli. Þá sagði Daníel Svavarsson, forstöðumaður hagfræðideildar Landsbankans, á fundi hagfræðideildarinnar í mars að haldist olíuverð lágt gæti það sparað íslensku þjóðarbúi 40 milljarða króna á ári.

Ketill á þó von á því að sé horft til lengri tíma muni olíuverð hækka á ný. Haldist olíuverð jafn lágt og nú standi ný olíuverkefni ekki undir sér. Að lokum muni

„Til skemmri tíma litið, ef við lítum eitt ár fram í tímann, verður olíuverð alveg örugglega mjög lágt.“

Til skemmri tíma litið, ef við lítum eitt

ár fram í tímann, verður olíuverð alveg örugglega mjög lágt.

Ketill Sigurjónsson

það hafa í för með sér að framboð eftir olíu dragist saman og muni það þrýsta verðinu upp á ný miðað við óbreytta eftirspurn. Hvenær það verði og hve mikið verð hækki sé hins vegar nær ómögulegt að spá um. ingvar@frettabladid.is

Brasilíska ríkisolíufyrirtækið Petrobras gæti þurft að greiða hæstu sekt í bandarískri réttarsögu:

200 milljarða sekt vofir yfir

Brasilíska olíufélagið Petrobras gæti átt yfir höfði sér 1,6 milljarða Bandaríkjadala sekt, jafnvirði um 212 milljarða íslenskra króna, vegna rannsóknna bandarískra yfirvalda á spill-ingarmálum tengdum fyrirtækinu. Þetta hefur fréttastofa Reuters eftir heimildarmanni sínum. Petrobras, sem er að meirihluta í eigu brasilíska ríkisins, á því yfir höfði sér hæstu sekt sem bandarísk stjórnvöld hafa lagt á nokkurt fyrirtæki að sögn heimildarmannsins.

Tvö til þrjú ár gæti tekið að semja endanlega um bæturnar. Formlegar viðræður eru þó ekki hafnar.

Bandarísk yfirvöld hafa lögsögu í málinu því Petrobras var skráð í Kauphöllina í New York. Fyrirtækið var þar til nýlega stærsta erlenda fyrirtækið í Kauphöllinni í New York.

Í nóvember sendi bandaríska verðbræfaeftirlitið (SEC) stefnu þar sem farið var fram á upplýsingar vegna rannsóknar á spillingu hjá Petrobras sem

MÓTMÆLI Mikil reiði er meðal almennings í Brasilíu vegna framferðis stjórnenda Petrobras. NORDICPHOTOS/AFP

talin er hafa náð til æðstu yfirmanna fyrirtækisins, verktaka og hátt settra brasilískra stjórnmalamanna. Lög-menn Petrobras segja fyrirtækið hins

vegar fórnarlamb spillingar og verðsamráðs verktaka, og að það hafi verið fyrrverandi starfsmenn og stjórnmalamenn sem þegið hafi mútur.

Forstjóri Íbúðalánasjóðs segir kaupin eiga að stuðla að hagræðingu:

Kaupa nýtt lánakerfi

Íbúðalánasjóður hefur framkvæmt útbóð á nýju tölvakerfi fyrir útlán fyrirtækisins. Tilboð í tölvakerfið voru opnuð í gær og var Reiknistofa bankanna með lægsta boð sem hljóðaði upp á 72,9 milljónir króna. Kostnaðarmat var 77,1 milljón króna. Þá bauð Aplicon 77,3 milljónir króna og Libra 105 milljónir króna. Engin ákvörðun hefur verið tekin hjá Íbúðalánasjóði um hvaða tilboð verði fyrir valinu þar sem ekki sé búið að reikna kostnað við rekstur kerfanna.

Í útbodsgögnum kom fram að lánakerfið þyrfti að ráða við fleiri tegundir lána en þau sem Íbúðalánasjóður býður upp á nú sem séu vísitölutengd með föstum vöxtum. Hermann Jónsson, forstjóri Íbúðalánasjóðs, segir enga ákvörðun hafa verið tekið um breytta útlánastefnu sjóðsins. „Kaupin eru fyrst og fremst vegna hagræðingar í rekstri. Sjóðurinn er með yfir hundrað þúsund lán í umsýslu núna og það þarf að halda utan um þessi lán burtséð frá því hvað

SPARNADUR Íbúðalánasjóður hyggst spara sér fé með nýju lánakerfi. FRÉTTABLAÐIÐ/GVA

stjórnvöld ákveða síðan með framtíð sjóðsins,“ segir Hermann. Vonast er til að hið nýja lánakerfi geti orðið 20 til 50 prósentum ódýrara í rekstri en gamla kerfið. -ih

Loksins færðu stuðning í vinnunni

sedus
Knoll

Harpa / Skeifan 6 / Kringlan / 5687733 / epal@epal.is / epal.is

Quarterback frá Sedus
með færanlegri setu
og mjóbaksstuðningi.

Verð áður: 134.000.-

Tilboðsverð:

98.000.-

Chadwick frá Knoll
sameinar falleg form
og hámarkspægindi

Verð áður: 196.100.-

Tilboðsverð:

137.000.-

LANDIÐ SKOÐAÐ Uppgangur ferðþjónustu hefur verið í veldisskrefum eða því sem næst undanfarin ár. Umsófn hafa verið sem vítamínsprautu í efnahagslífi eftir hrún, en hluti ágóðans virðist þó hverfa í vasa þeirra sem stunda svarta atvinnustarfsemi.

FRÉTTAHLAÐIÐ/VILHELM

Vandi vegna skattsvika fer vaxandi

Svört atvinnustarfsemi í ferðþjónustu hefur aukist undanfarin ár. Framkvæmdastjóri SA segir skattsvik skekkja samkeppnina. Aðstoðarframkvæmdastjóri ASÍ segir stjórnvöld skorta vilja til að berjast gegn þeim.

ÚTTEKT

Jón Hákon Halldórsson
jonhakon@frettabladid.is

Komum ferðamanna hefur fjölgað um nær 300 prósent frá árinu 2002 og atvinnugreinin hefur verið lykillinn að leið Íslendinga úr þeim efnahagshremmingum sem skulu á fyrir sjö árum. Í skýrslunni Skattsvik í ferðþjónustu sem unnin var á vegum Rannsóknarstofnunar atvinnulífsins á Bifröst er bent á að það skyggi á þessa þróun að skatttekjur af hverjum ferðamanni hafi dregist saman síðustu tíu árin. Ástæðurnar eru margvíslegar. Flestir virðast þó vera þeirrar skoðunar að einn skýringarþátturinn sé vaxandi umfang svartrar atvinnustarfsemi.

Einkorðast ekki við Ísland

Halldór Grönvold, aðstoðarframkvæmdastjóri Alþýðusambands Íslands, segir að vandamálið vaxi með auknu umfangi ferðþjónustunnar. En þessi vandi einkorðast ekki við Ísland. Ferðþjónustan sé á alþjóðavísu þekkt fyrir undanskot og gráa og svarta atvinnustarfsemi. „Kennitölufلاك þekktist umtalsvert í ferðþjónustunni, einkum þegar kemur að veitinga- og gistihúsageiranum. Síðan þekkjum við það líka að það eru töluverð brögð að því að ferðþjónustufyrirtæki greiði ekki laun og hafi önnur starfskjör ekki í samræmi við kjarasamninga. Þetta bitnar sérstaklega á ungmennum og ungu fólki sem er

að koma hingað frá öðrum löndum, gjarnan í tengslum við ferðþjónustufyrirtæki eins og hestaleigur. Þar höfum við séð að það er hreint ekki verið að greiða laun eða það er verið að greiða allt of lág laun,“ segir Halldór. Í sumum tilfellum fái fólk einungis fæði og húsnæði þótt það sé í vinnu eins og aðrir launþegar og ætti samkvæmt lögum og kjarasamningum að fá laun fyrir störf sín. Í veitingahúsageiranum séu atvinnurekendur sums staðar ítrekað að fá ungmenni til þess að vinna svokallaða prufutíma og taka eina eða tvær vaktir sem ekki sé greitt fyrir. Halldór segir að þetta sé brot á kjarasamningum og fullkomlega ólöglegt. „Þannig að undanskot, alls konar undirmál varðandi laun og önnur starfskjör eru allt of þekkt í þessari grein.“

Í skýrslu Rannsóknarstofnunar atvinnulífsins kemur fram að vandamálið varðandi skattaundanskot er mjög víðtækt en snertir ekki síst gistipjónustu og veitingahús. Stærsta vandamálið í gistipjónustu sé fjöldi óskráðra og leyfislausra gististaða sem líklega standi ekki skil á öllum sköttum. Það sem gerir skatteftirlit sérlega erfitt í gistipjónustu er að starfsstöðvar gististaða eru oft ekki þekktar. Almennt er talið að þeir sem hafa leyfismál í lagi hafi skattskil í lagi og öfugt þannig að möguleg lausn felst í því að efla leyfisftirlit og samtvinna það skatteftirliti. Þá mætti einfalda kerfið þannig að ein stofnun héldi utan um öll leyfis- og skattamál ferðþjónustufyrirtækja og aðstoðaði ný fyrirtæki í að verða lögleg.

Flókið virðisaukaskattskerfi

Þá kemur fram í skýrslunni að virðisaukaskattur sé langstærsti skattstofninn sem tengist ferðþjónustu. Hann er lagður á í tveimur þrepum, almennu þrepi og sérstöku neðra þrepi. Eins og kunnugt er var almenna þrepið 25,5 prósent og neðra þrepið 7 prósent. Um síðustu áramót var svo ráðist í einföldun virðisaukaskattskerfisins og er almenna þrepið nú komið í 24 prósent og neðra þrepið í 11 prósent. Sala á ferðþjónustu fellur undir bæði þrep virðisaukaskattsins auk undanþáguákvæðis, þar sem enginn virðisaukaskattur er greiddur. Þannig eru fjölmargir aðilar að veita þjónustu sem fellur undir fleiri en eitt þrep. Í skýrslunni segir að í veitingaþjónustu sé röng tekjuskráning stórt vandamál. Það sé meðal annars vegna þess hve mikið bil er á milli virðisaukaskattsþrepa áfengis og annarra veitinga auk óljósra reglna varðandi skattalega verðlagningu á vöru sem fellur í tvö virðisaukaskattsþrep.

Einbeittur brotavilji

Halldór Grönvold segir það sitt mat að flókið skattakerfi sé ekki nein afsökun. „Ef þú ætlar að taka að þér atvinnurekstur þá verður þú bara að gjöra svo vel að kynna þér með hvaða hætti hann á að vera þannig að hann sé í lagi. Og þar fyrir utan þekkjum við allt of mörg dæmi um það að þetta sé vísitandi brotastarfsemi. En ekki bara það að fólk viti ekki betur,“ segir Halldór. Allir atvinnurekendur eigi að vita að þeir eigi að borga skatta og skyldur og að fólk

eigi að njóta launa og annarra starfskjara í samræmi við kjarasamninga. „Og ef fólk veit það ekki þá er það sennilega ekki hæft til þess að standa í svona atvinnustarfsemi,“ segir Halldór. Það sé alveg klárt mál að í sumum tilfellum sé brotavilji atvinnurekenda mjög einbeittur.

Í skýrslu Rannsóknarstofnunarinnar kemur fram að veltufrávik í gistipjónustu hafi mælst á bilinu 17-19 prósent árið 2013 og hafi farið vaxandi á undanförunum árum. Veltufrávik er bil á milli veltu greinarinnar samkvæmt virðisaukaskattskýrslum og uppreiknuðu söluverðmæti gistingar. Veltufrávik í áfengissölu vínveitingastaða mældist 42 prósent árið 2013 og 45 prósent árið á undan.

Halldór segir að sums staðar noti veitingastaðir hreinlega sjóðsvélar. Einnig sé verið að borga starfsmönnum og birgjum undir borðið. Þannig að raunveruleg velta komi ekki fram. „Síðan þekkjum við hina hliðina á þeim peningi sem er kennitöluflakkið,“ segir Halldór. Fyrirtæki séu stofnuð sem innheimti opinber gjöld og jafnvel lífeyrissjóðgjöld og stéttarfélagsgjöld. Svo þegar allt er komið í óefni er skipt um kennitölu, skuldarnar skildar eftir og reksturinn heldur áfram á sama stað undir sama vörumerki. „Við þekkjum dæmi um það að starfsmenn hafi mætt til vinnu eins og ekkert hafi í skorist og ekki vitað betur fyrr en að þeir áttu að fá launin sín að fyrirtæki sem þeir störfuðu hjá fyrri hluta mánaðarins var komið í þrot um mánaðamót og engin laun til að greiða,“

” Ef þú ætlar að taka að þér atvinnurekstur þá verður þú bara að gjöra svo vel að kynna þér með hvaða hætti hann á að vera þannig að hann sé í lagi.

Halldór Grönvold

segir Halldór og rifjar upp dæmi frá árinu 2013 þessu tengt.

Segir stjórnvöld viljalaus

Og Halldór er mjög gagnrýnn á stjórnvöld í þessum málaflokki. Hann segir þau ekki einungis vera úrræðalaus, heldur beinlínis viljalaus til verka. Hann segir Íslendinga þess vegna standa verr að vígi gagnvart svona brotastarfsemi heldur en víða í nágrannalöndum. Þar hafi ýmsum úrræðum verið beitt sem ekki sé vilji til þess að beita hér. Nefnir hann úrræði gegn kennitöluflakki sem dæmi.

Þorsteinn Víglundsson, framkvæmdastjóri Samtaka atvinnulífsins, segir aftur á móti að virðisaukaskattskerfið sé of flókið og samtökin hafi lagt mikla áherslu á

„Það getur verið grafalvarlegt

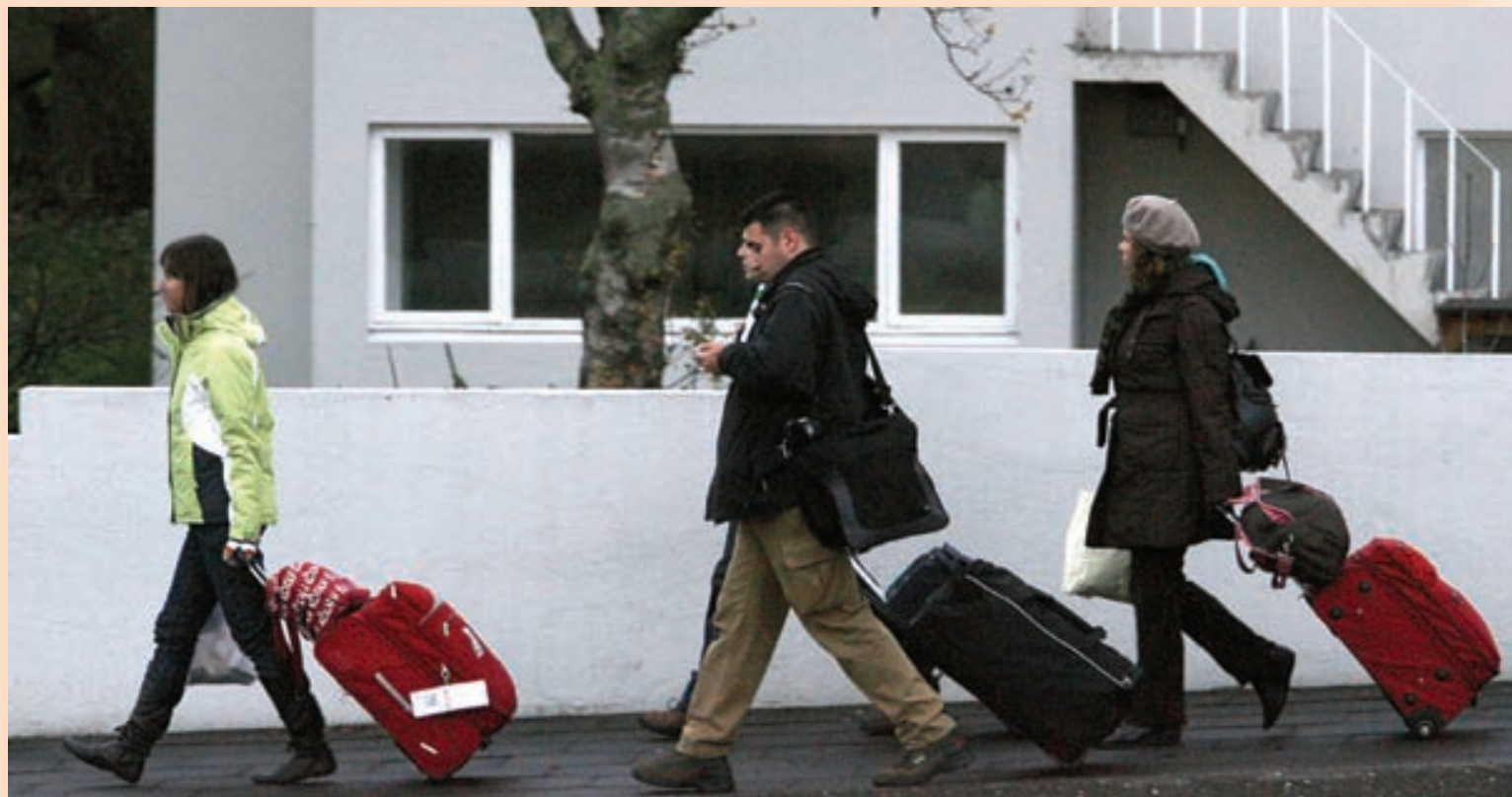
fyrir fyrirtæki að lenda í skattrannsóknnum og verða vís að umfangsmiklum skattaundanskotum. Þar af leiðandi sjáum við sem betur fer að eftir því sem fyrirtæki stækka og vaxa því betri verða skattskilin.

Þorsteinn Víglundsson

að samræma það. „Við höfum talið að það væri eðlilegt að ganga alla leið og ferðapjónustan væri bara öll á neðra þrepinu. Þar á meðal áfengi sem er enn í efra þrepi og þar af leiðandi ertu ennþá með tvískiptingu milli vínveitinga og annarra veitinga sem við teljum ekki heppilegt,“ segir hann.

Vill eftirlit með erlendum síðum

En Þorsteinn segir jafnframt eðlilegt að bæta skattaftirlit með greininni. Þetta hafi Samtök atvinnulífsins og jafnframt Samtök ferðapjónustunnar bent á. „Að ríkisskattstjóri nýti sér þau úrræði sem nágrannalönd hafa

AUKIÐ EFTIRLIT Framkvæmdastjóri SA vill auka eftirlit með vefjum þar sem ferðamenn panta gistingu.

FRÉTTABLAÐIÐ/ÞJETUR

gert, að afla sér upplýsinga frá alþjóðlegum vefsíðum sem eru að selja þjónustu hingað inn eins og gistingu,“ segir hann. Þarna vísar Þorsteinn í vefi eins og Airbnb. Hann vill að skattayfirvöld geti kallað inn yfirlit frá rekstraraðilum slíkra vefsíðna yfir það hvað er selt svo hægt sé að bera saman við það sem talið er fram. Einnig verði hægt að kalla eftir gögnum frá erlendum ferðapjónustuaðilum sem starfa hér innanlands um það hvernig skattskilum þeirra er hátt að, þannig að greinin sitji öll við

sama borð. „Það er mikilvægast fyrir þau fyrirtæki sem eru ábyrg og heiðarleg í sinni starfsemi að þeim sé tryggður samræmdur rekstrargrundvöllur og það sé öflugt eftirlit af hálfu skattsins með skattskilum í greininni,“ segir Þorsteinn. Þegar hluti fyrirtækja fari ekki eftir reglum geri það þeim fyrirtækjum sem vilji hafa sitt á hreinu erfitt fyrir í samkeppni.

Vandi ungra fyrirtækja

Þorsteinn segir að skattaundanskot virðist oft vera meiri í

ungum fyrirtækjum og jafnvel að það stafi að einhverju leyti af vankunnáttu eða ógáti. Hann tekur þó undir með Halldóri að í mörgum tilfellum virðist hreinn ásetningur búa að baki. „En eftir því sem fyrirtæki stækka og dafna þá sjáum við sem betur fer að menn vilja hafa hlutina í lagi. Það getur verið grafalvarlegt fyrir fyrirtæki að lenda í skattrannsóknnum og verða uppvís að umfangsmiklum skattaundanskotum. Þar af leiðandi sjáum við sem betur fer að eftir því sem

fyrirtæki stækka og vaxa því betri verða skattskilin.“

Þorsteinn bendir á í þessu samhengi að ferðapjónustan sé ung atvinnugrein og ört vaxandi. Það sé von hans að eftir því sem greinin stækki og dafni þá fari þetta vandamál minnkandi. „En þetta krefst þess líka að skatturinn þrói sínar eftirlitsaðferðir með atvinnugreininni. Til dæmis hvað varðar þennan þátt í gegnum erlendar vefsíður. Eða af erlendum þjónustuaðilum, þar sem rúkkun fer fram utan landamæra.“

TIL LEIGU Vesturvör 30a

980m²
og
330m²

Til leigu nýlegt vandað atvinnuhúsnæði í vesturbæ Kópavogs.

Um er að ræða tvo hluta hússins:

a) Austurendi samtals 980m². 840m² tvískiptur flísalagður salur með 6,4m lofthæð að mestu. 4 innkeyrsludyr (4m). Gegnumakstur. 140m² snyrtileg skrifstofu og starfsmannaaðstaða á 2. hæð.

b) Miðhluti samtals 330m², þar af 130m² milliloft. 2 innkeyrsludyr (4m). Gegnumakstur.

Leigist saman eða í sitthvoru lagi. Góð aðkoma er að húsinu og fjöldi bílastæða á snyrtilegri lóð.

Vandað húsnæði sem getur henta fyrir ýmiskonar starfssemi, framleiðslu, lager, bílapjónustu, ferðapjónustu o.s.frv.

Frekari upplýsingar í síma 892 1519

NÝR STADUR Teppa- og mottuverslunin Persía er rekin sem sérdeild inni í Parka í Kópavogi. MYND/PARKI

Teppaverslun flytur í Kópavog eftir eigendaskipti í vor:

Parki festir kaup á Persíu

Persía, sérverslun með stök teppi og mottur, er flutt í verslun Parka við Dalveg í Kópavogi í kjölfar þess að Bitter, rekstrarfélag Parka, keypti Persíu í vor. Fram kemur í tilkynningu að Persía komi til með að halda sérkennum og nafni á nýja staðnum.

Persía var stofnuð 1965 og var fyrstu árin til húsa á Laugavegi 31, en hefur gegnum árin gengið í gegnum nokkra flutninga og eigendaskipti. Fram kemur að Sigurður Sigurðsson hafi rekið Persíu frá 1997 til 2014. Hann starfar áfram hjá Persíu í Parka.

HANDSALAÐ Charlotta Sund, framkvæmdastjóri Ericsson í Norður-Ameríku og Mið-Asíu, og Orri Hauksson, forstjóri Símans, handsala samninginn. MYND/SÍMINN

4G LTE-sendar frá Ericsson settir upp og farsímakerfið eftir:

Uppfæra farsímakerfið

Síminn hefur gert nýjan fimm ára samstarfssamning við tæknifyrirtækið Ericsson um frekari útbreiðslu og öflugra farsímanet Símans hér á landi. „Samhliða uppsetningu 4G LTE-snjallsenda verður farsímakerfið allt uppfært til að tryggja uppbyggingu netkerfis á heimsmælíkvarða,“ segir í tilkynningu. Ericsson leggur til allan fjarskiptabúnað og sameiginlegt miðlægt kerfi farsíma.

Haft er eftir Orra Haukssyni, forstjóra Símans, að Ericsson sé einn mikilvægasti samstarfsaðili Símans til áratuga. „Með þessum samningi tryggjum við áframhaldandi öflugt og sveigjanlegt samstarf í þágu neytenda,“ segir hann. Þá kemur fram að 40 prósent af allri farsímaumferð í heiminum fari um netkerfi frá Ericsson, en það sé tvöfalt meira en næsti keppinautur státi af.

LÁRUS L. BLÖNDAL Lögmaðurinn segir brýnt að sér takist að lækka forgjöfina á ný. FRÉTTABLAÐIÐ/GVA

Golfhringjunum fækkað vegna anna

Lárus L. Blöndal var nýlega skipaður stjórnarformaður Bankasýslu ríkisins. Lárus segir Bankasýsluna vera afar mikilvæga fyrir fjárhag ríkisins. Þá sé brýnt að forgjöfin fari að lækka á ný.

SVIPMYND

Ingvar Haraldsson ingvar@frettabladid.is

Lárus L. Blöndal hæstaréttarlögmaður var í síðustu viku skipaður stjórnarformaður Bankasýslu ríkisins. Lárus er meðeigandi á lögfræðistofunni Juris auk þess að vera forseti Íþrótt- og Ólympíusambands Íslands (ÍSI). Málafni Bankasýslunnar og stærstu eignar hennar, Landsbankans, hafa verið mjög til umræðu síðustu vikur.

Lárus segir Bankasýsluna afar mikilvæga fyrir fjárhag ríkisins. „Það eru auðvitað mjög miklir hagsmunir þarna undir. Þetta eru um 14 prósent af eignum ríkissjóðs samkvæmt ríkisreikningi. Þetta eru verðmæti sem þarf að huga að,“ segir hann.

Lárus segir að heimild sé í lögum til að selja um 28 af 98 prósent eignarhlut Bankasýslunnar í Landsbankanum. Samkvæmt lögum sé það Bankasýslunnar að leggja fram tillögu um hvort eða hvenær hlutur ríkisins í fjármálaafyrirtækjum verði seldur og undirbúa vinnu við slíkar tillögur. Lárus segir slíkar tillögur ekki vera komnar fram af hálfu Bankasýslunnar. „En þetta er hluti af verkefnum Bankasýslunnar auk þess að leggja mat á hvenær tími er kominn til að gera eitthvað í þeim málum.“

Lárus segir hina nýskipuðu stjórn ekki enn hafa fundað og því hafi ekki verið tekin nein afstaða til nýrra höfuðstöðva Landsbank-

ans af hennar hálfu en stefnt sé á að fyrsti fundur stjórnarinnar verði í vikunni. „Það mál verður skoðað eins og önnur sem varða eignarhluti ríkisins í fjármálaafyrirtækjum,“ segir Lárus.

Landsbankinn hefur legið undir gagnrýni fyrir að skila ekki nægri arðsemi af grunnrekstri sínum. Steinþór Pálsson, bankastjóri Landsbankans, sagði sjálfur í ársskýrslu Landsbankans að arðsemi af reglulegum rekstri Landsbankans hefði verið of lítil. „Það er ekki bara Landsbankinn sem er í þessari stöðu. Ég geri ráð fyrir því að allir bankarnir séu að vinna í þeim málum. Það má segja að þetta tengist efnahagslífinu í heild. Þegar betur árar er viðbúið að það verði meira um að vera í bankakerfinu,“ segir hann.

Lárus er áhugamaður um golf og er meðlimur í Golfklúbbi

„Þegar betur árar er viðbúið að það verði meira um að vera í bankakerfinu.“

Kópavogs og Garðabæjar. Hann segir golfið frábæra íþrótt sem sameini útiveru, góða hreyfingu og skemmtilegan félagsskap. Lárus segist þó fara allt of sjaldan í golf vegna anna í ýmsum störfum. Forgjöfin hafi því verið á uppleið, hún hafi lægst verið í 13,1 en hafi hækkað í 14,4 að undanförmu. „Það er mikilvægt verkefni og aðkallandi að snúa þessari þróun við á næstunni,“ segir Lárus.

AFBURÐAMAÐUR Í LEIK OG STARFI

Lalli er mikill fjölskyldumaður og hann vinnur alltaf í því að allir hittist reglulega, t.d í mat um helgar, í sumarfríum og á merkisdögum í fjölskyldunni. Hann er mjög heiðarlegur og traustur og ferlega rökfastur svo það er eiginlega vonlaust að rífast við hann og hann er alltaf samkvæmur sjálfum sér. Lalli er mjög lausnamiðaður og alltaf skal hann finna lausn á vandamálum sem upp koma, stórum sem smáum.

Soffía Ófeigsdóttir, eiginkona Lárusar

Lárus er afburðamaður í leik og starfi. Einn traustasti maður sem ég hef kynnst. Einbeittur og ákveðinn í þeim verkefnum sem hann tekur sér fyrir hendur, eldfljótur að greina mál og setja sig inn í þau og fylgja þeim eftir. Keppnismaður mikill. Aðalatriðið með Lárus er þó að hann er góður drengur og traustur vinur og mikill fjölskyldumaður.

Stefán Konráðsson, framkvæmdastjóri Íslenskrar getspár

FÉKKSTU EKKI BLAÐIÐ Í MORGUN?
KOM ÞAÐ OF SEINT?

Vinsamlegast láttu vita í gjaldfrjálst númer
800 1177 eða á dreifing@postdreifing.is

Post dreifing

Hjálpaðu okkur að bæta þjónustuna.

Blaðið á að berast þér fyrir kl. 7:15 virka morgna
og 8:15 á laugardögum

FRÉTTABLAÐIÐ

40.000

fréttapýrstir notendur

Smelltu þér á Fréttablaðsappið og lestu
blaðið hvar sem er og hvenær sem er.

Fáðu Fréttablaðið ókeypis í spjaldtölvuna og snjallsímann
með Fréttablaðsappinu.

Nálgastu appið á visir.is/fbl eða beint í gegnum:

FRÉTTABLAÐIÐ

Af hverju er löggjafinn með tollvernd á kjúklinga- og svínakjöti?

Sérhagsmuna- gæsla fyrir nokkrar fjölskyldur

Löggjafinn ætti að afnema sem fyrst tollvernd kjúklinga og svínakjöts því engin rök réttlæta slíka tolla sem nokkrar fjölskyldur í landinu njóta að mestu góðs af.

Í tillögum verkefnisstjórnar Samráðsvettvangs um aukna hagsæld sem kynntar voru í maí 2013 kemur fram það mat verkefnisstjórnar að rétt sé að afnema tolla á alifugla- og svínakjöt. Þá koma þar fram þau sjónarmið að samfélagsleg rök fyrir verndun landbúnaðar eigi síður við um alifugla- og svínarækt heldur en aðrar búgreinar. Þar eru greinarnar sagðar verksmiðjubúskapur sem að stórum hluta sé rekinn í eða við þéttbýli.

Markaðshornið

Þorbjörn Þórðarson
thorbjorn@stod2.is

Það er ljóst að tollvernd kjúklinga- og svínakjöts hefur ekkert með dreifðar byggðir og ræktun landsins að gera. Þótt kjúklinga- og svínarækt eigi sér stað á nokkrum stöðum á landinu fer stærstur hluti framleiðslunnar fram í verksmiðjum nálægt þéttbýli, aðallega við höfuðborgarsvæðið.

fer stærstur hluti framleiðslunnar fram í verksmiðjum nálægt þéttbýli, aðallega við höfuðborgarsvæðið. Fyrirtækin sem stjórna markaðnum með þetta kjöt, í skjóli tollverndar á kostnað almennings, eru langflest í eigu nokkurra fjölskyldna enda er samþjöppun eignarhalds í þessum greinum miklu meiri en í öðrum búgreinum. Það er því erfitt að sjá í fljótu bragði hvað réttlætir tollverndina.

Joseph Stiglitz, nóbelsverðlaunahafi í hagfræði, segir í bók sinni *The Price of Inequality* að viðskiptahömlur af þessu tagi á kostnað neytenda, skattgreiðenda, séu í raun eiginlegar gjafir til þeirra sérhagsmunahópa sem njóta góðs af þeim.

Það má því segja að tollvernd kjúklinga- og svínakjöts sé 3,6 milljarða króna gjöf íslenskra neytenda til nokkurra fjölskyldna á ári hverju.

Hvernig getur nokkur stjórnmalamaður horft í augu kjósenda sinna og staðið vörð um slíkt kerfi?

Í síðustu viku fjallaði ég um tollvernd í landbúnaði á þessum vettvangi og benti á að ríkisstjórnarflokkarnir hygðust áfram standa vörð um sérhagsmuni á kostnað neytenda með því að fella ekki niður tolla á innflutning á kjöti þótt engin vísindi eða rök styddu hin svokölluðu „ruðningsáhrif“ sem forsvarsmenn Bændasamtakanna hafa svo miklar áhyggjur af. Síðasta ríkisstjórn Samfylkingar og VG stóð líka vörð um þessa sérhagsmuni með því að ráðast ekki í neinar breytingar á kerfinu almenningi til hagsbóta.

Framleiðslustyrkir (beingreiðslur) í landbúnaði eru sérstök umræða. Það er næstum því vonlaust fyrir Íslendinga að afnema þá, eina þjóða, meðan ágreiningur hefur verið um styrkina á vettvangi OECD undanfarin 15 ár án stórvægilegra breytinga. Talið er að án stuðnings í einhverri mynd muni landbúnaður víða leggjast af hér á landi. Það er hins vegar tækifæri til að afnema tollverndina og hefur raunar verið lengi enda er ekkert sem réttlætir hana. Á henni tapa bæði neytendur og, til lengri tíma, framleiðendurnir sjálfir. Auk þess munu sauðfjárbændur ekki finna fyrir afnámi hennar.

Þórálfur Matthíasson, prófessor í hagfræði, skrifaði mikilvæga grein í Fréttablaðið sl. fimmtudag þar sem hann útskýrði hverjir það væru sem högnuðust á ofurtollum á kjöti. Svokölluð virk tollvernd er mest þegar hvíta kjötið er annars vegar, þ.e. kjúklinga- og svínakjöt. Samkvæmt tölum OECD nam umframkostnaður íslenskra neytenda vegna ofurtolla á kjúklinga- og svínakjöti 3,6 milljörðum króna á síðasta ári.

Það er ljóst að tollvernd kjúklinga- og svínakjöts hefur ekkert með dreifðar byggðir og ræktun landsins að gera. Þótt kjúklinga- og svínarækt eigi sér stað á nokkrum stöðum á landinu

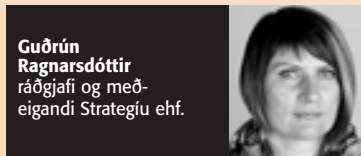
Risastórt skemmtiferðaskip sjósett í Þýskalandi

Á LEIÐ TIL AMERÍKU Fólk hópaðist að til að fylgjast með þegar Norwegian Escape, nýjasta og stærsta skemmtiferðaskip Norwegian Cruise Line ferjusiglingafélagsins, var dregið út úr skipasmíðastöðinni í Papanburgh í norðurhluta Þýskalands um síðustu helgi. Skipið er 164.600 tonn og getur flutt 4.200 farþega. Ferjan verður sú stærsta sem hefur viðdvöl allt árið um kring í Miami í Bandaríkjunum, en það leggur upp í jómfrúarferð sína 23. október næstkomandi.

FRÉTTABLAÐIÐ/EPA

Hverjir koma að stefnumörkun fyrirtækja?

Guðrún Ragnarsdóttir
ráðgjafi og með-
eigandi Strategiu ehf.

Stefnumörkun er orðin árlegur viðburður hjá flestum fyrirtækjum. Ferlið getur verið mismunandi umfangsmikið á milli ára en allir stjórnendur eru meðvitaðir um að í nútíma samfélagi breytist umhverfið það ört að stefnumörkun á þriggja ára fresti dugar ekki til. Enn fremur eru flest fyrirtæki farin að útvíkka hóp þátttakenda í ferlinu. Áður fyrr fór þröngur hópur stjórnenda í hina hefðbundnu SVÖT-greiningu (styrkleika-veikleika-ógnanir-tækifæri) og út frá henni var stefnan mörkuð. Í dag leita stjórnendur til allra helstu hagaðila, eins og starfsmanna, viðskiptavina, samstarfsaðila og síðast en ekki síst stjórnarinnar og/eða eigenda eftir innleggi í ferlið.

VANNÝTT AUÐLIND

Eitt af meginhlutverkum stjórna er að móta stefnu viðkomandi fyrirtækis. Alltof oft er sú stefnumörkun unnin af stjórnendum fyrirtækisins án beinnar aðkomu stjórnar nema þá til þess eins að samþykkja þá stefnu sem hefur verið mörkuð. Í þeim tilfellum eru stjórnendur að vannýta þá auðlind sem býr í stjórn viðkomandi fyrirtækis. Stjórnarmenn eiga auðveldara með að horfa hlutlausum augum á starfsemi fyrirtækisins og hafa oft viðtæka reynslu frá öðrum rekstri sem útvíkkar umræðuna. Það er því mikilvægt að teikna upp ferlið á þann hátt að aðkoma stjórnar verði þannig að sú stefna sem verður mörkuð verði sameiginlegt leiðarljós stjórnarinnar og stjórnenda.

EINS OG RAUÐUR ÞRÁÐUR

Stefnumörkun á að vera eins og rauður þráður í gegnum starfsáætlanir stjórna. Fyrst er það aðkoma að mótun hennar, síðan samþykki hennar og loks eftir-

fylgni og rýni. Þau gestsaugu sem stjórnarmenn hafa á starfsemi fyrirtækisins ættu að auðvelda gagnrýna umræðu um það hvort sú stefna sem mörkuð hefur verið sé að skila þeim árangri sem til var ætlast. Ef ekki, þarf að endurskoða hana og út frá fyrirliggjandi staðreyndum.

Aðkoma eigenda/hluthafa að stefnumörkun ætti að vera eins og allra annarra hagaðila. Það er mikilvægt að kalla eftir sjónarmiðum og taka mið af þeim eigenda/hluthafastefnum sem liggja fyrir. Það er hins vegar stjórnarinnar að bera ábyrgð á þeirri stefnu sem er mörkuð hverju sinni og stjórnendanna að fylgja henni eftir.

Hraði breytinga er mjög mismunandi eftir atvinnugreinum en í dag eru breytingarnar það örar í flestóllum starfsgreinum að ekki er svigrúm til margra mánaða vinnu við stefnumörkun. Betra er að innleiða vel þokkalega góða stefnu en að innleiða aldrei þessa einu réttu stefnu sem lítur aldrei dagsins ljós!

Pólitískt voðaskot í viðskiptaþvingun?

Hin hliðin

Heiðrún Lind Marteinisdóttir
héraðsdómslögmaður
á LEX

Viðskiptabann Rússa skellur af fullum þunga á Íslendingum. Spjót hafa staðið á utanríkisráðherra sem varið hefur ákvörðun sína með vísan til heildarhagsmuna. Jafnframt hefur hann sagt að nú sé reynt að fá bannið aðlagð, en að ekki komi til greina að Ísland dragi sig út og fari þar með af lista þeirra ríkja sem stöðja viðskiptaþvinganir ESB gagnvart Rússum.

Þessar skýringar ráðherra hljóma vel að því leyti, að mat virðist hafa verið

lagt á þá hagsmuni landsins sem í húfi voru í aðdraganda ákvörðunar stjórnvalda um að stöðja viðskiptaþvinganir. Vegna alvarleika málsins og í ljósi upplýstrar umræðu er hins vegar nauðsynlegt að fá fram hvernig þessir hagsmunir voru metnir. Hvaða hagsmunir lágu til grundvallar stuðningi? Hvaða hagsmunir studdu það að Ísland stæði utan við þvinganirnar? Og ekki síst, með því að veita og meta þessa andstæðu hagsmuni, hvernig var ákvörðun tekin? Utanríkisráðherra ber þannig að upplýsa um hvaða gögn og upplýsingar lágu til grundvallar þeirri afdrifaríku ákvörðun að telja forsvaranlegt og rétt að stöðja viðskiptaþvinganir ESB gagnvart Rússum.

Pistlahöfundur kann auðvitað að skjáttast, en í fljótu bragði er því miður erfitt að sjá hvaða hagsmunir lögðust svo þungt á vogarskálur að talið var affarásælast að stöðja viðskiptaþvinganir fremur en að standa utan við þær. Almennar yfirlýsingar, um að það sé óhjákvæmilegt að stöðja jafn viðurhlutamiklar aðgerðir og viðskiptaþvinganir gagnvart öðru ríki ef Ísland ætli að vera þátttakandi í alþjóðasamfélaginu, eru fráleitir. Um hverjar þær ákvarðanir sem teknar eru á alþjóðavettvangi hafa fullvalda ríki rétt á, og verða raunar í öllum tilvikum, að taka ákvarðanir út frá eigin hagsmunum. Sé meiriháttar fjárhagslegt tjón fyrirsjáanlegt fyrir einstakt ríki, mun það að sjálfsögðu

ekki horfa fram hjá því fyrir óljósa hagsmuni heildarinnar. Þá geta fullvalda ríki einnig tekið þá afstöðu að með viðskiptaþvingunum muni ekki nást sett markmið, líkt og oft vill því miður verða, og ákveða þar með að standa utan við þær.

Íslendingar voru ekki nauðbeygðir til að stöðja viðskiptaþvinganir ESB gagnvart Rússum og ördugt er að sjá hvaða hagsmunir lágu til grundvallar ákvörðun Íslands um að stöðja þær. Þó sannanlega ríði á að takmarka tjón íslensks efnahagslífs vegna ákvörðunar ráðherrans, er ekki síður mikilvægt að bregðast við pólitísku voðaskoti sama aðila ef hann getur ekki veitt gleggri upplýsingar um forsendur hinnar afdrifaríku ákvörðunar.

Afmælistónleikar

19. september 2015

MAGGI EIRÍKS

70 ára

Reyndu aftur

Braggablús

Elska þig

Vegurinn heim

Samferða

Ó, þú

Magnús Eiríksson fagnar sjötíu ára afmæli sínu með stórtónleikum í Eldborg, þann 19. september. Dregnir verða fram gimsteinar, konfektmolar og blúsaðar perlur úr óviðjafnanlegu lagasafni Magnúsar sem fyrir löngu er samofið þjóðarsál Íslendinga. Nýir og gamlir vinir líta við s.s. KK, Ellen Kristjánsdóttir, Valdimar Guðmundsson, Pálmi Gunnarsson o.fl. Hljómsveit ásamt strengjasveit leikur undir stjórn Þóris Úlfarssonar. Ómissandi tónleikar fyrir ómissandi fólk.

Aukatónleikar

Kl. 21 – Uppselt

Kl. 17 – Aukatónleikar

Miðasala hafin á aukatónleika: harpa.is | 528 5050 | tix.is

HARPA

DÆGURFLUGAN

13,5% AUKNING

Aukin áfengis kaup í júlí

Heildarveltuaukning á VISA-kreditkortaviðskiptum var 6,7 prósent í júlí ef miðað er við sama tímabil í fyrra. Notkun innanlands jókst um 4,7 prósent en erlendis var veltuaukningin 16,9 prósent. Kaup á áfengi jukust einna mest eða um 13,5 prósent en vert er að benda á að 31. júlí var föstudagurinn fyrir verslunarmannahelgina. Þá dróst velta með eldsneyti saman um 8,7 prósent en viðskipti við matvöru- og stórverslanir jukust um 5,3 prósent.

12.08.2015 „Almennt má segja að svona lágt álverð hefur neikvæð áhrif á þau álverkefni sem menn eru að skoða á Íslandi og annars staðar. Það er alveg ljóst að það eru allar líkur á að það dragi úr vilja manna til að auka afköstin.“

Hörður Arnarson,
forstjóri Landsvirkjunar

180.679 FERÐAMENN

Aldrei verið fleiri en í júlí

Aldrei hafa fleiri ferðamenn heimsótt Ísland í einum mánuði en í júlí. 180.679 ferðamenn fóru um Leifstöð í mánuðinum samkvæmt tölum frá Ferðamálastofu. Greiðslukortavelta erlendra ferðamanna í júlí nam nær 24 milljörðum króna sem er 31 prósent aukning frá sama mánuði fyrir ári og hefur veltan aldrei verið meiri. Velta á hvern erlenda ferðamann jókst um 4,8 prósent á milli ára. Hæstu upphæðinni vorðu ferðamenn í gistinguustu eða 4,7 milljörðum króna.

STJÓRNAR- MAÐURINN

Sagan af Blackberry

Stjórnarmaðurinn er alltaf áhugasamur um markaðsrísa sem fljóta sofandi að feigðarósi. Kanadíski snjallsímaframleiðandinn Blackberry er eitt allra besta dæmið um þetta á síðari árum. Blackberry er í dag með um 0,4% markaðshlutdeild á heimsvísu á snjallsíma markaði, en var með um 21% og langstærstur á markaðnum þegar best lét í ársbyrjun 2009.

TEKJUR félagsins hafa sömuleiðis fallið og verða á þessu ári líklega innan við sjötti hlutinn af því sem þær voru árið 2011 þegar félagið velti 19 milljörðum Bandaríkjadala. Starfsmönnum hefur sömuleiðis fækkað, þeir eru í dag rétt ríflega 6 þúsund en voru um 20 þúsund þegar best lét. Sama gildir svo að sjálfsögðu um hlutabréf í félaginu, en markaðsvirði þess í dag er um 4 milljarðar dala sem er innan við 5% af því sem það var þegar frægðarsólin reis sem hæst.

BLACKBERRY-símar eru enn til og eru vafalaust ágætir til síns brúks. Það eru þó ekki nema örfá ár síðan enginn þótti maður með mönnum eða kona meðal kvenna nema að hafa Blackberry-síma í höndunum. Þeir voru traustir og urðu sjaldan fyrir hnjaski, líftími rafhlöðunnar var langur, lyklaborðið þótti þægilegt fyrir vinnandi fólk og síðast en ekki síst var hann öruggur með eindæmum enda hugbúnaðurinn sagður hafa verið hannaður fyrir kanadíska herinn.

ÞVÍ ER kannski ekki nema von að forsvarsmenn Blackberry hafi sofið rólegir þegar tilkynnt var að Apple hygðist hefja innreið á farsíma markaðinn. Raunar segir sagan að eftir að iPhone-inn var kynntur til sögunnar hafi Blackberry-mönnum raunar verið nokkuð létt: Hver myndi annars nenna að baksa við snertilyklaborð? iPhone-inn fraus líka í tíma og ótíma, batteríslífið var afleitt og atvinnurekendur höfðu áhyggjur af því að viðkvæmar upplýsingar gætu auðveldlega lekið út af símanum.

ALLIR þekkja svo framhald sögunnar. Apple og tæki sem nota Android-stýrikerfið eru í dag nánast einráð á snjallsíma markaði. Blackberry berst á meðan fyrir tilveru sinni. Sennilega verða rústirnar keyptar af stærri keppinauti.

SAGAN AF Blackberry er ágætis dæmisaga fyrir stjórnendur stórra fyrirtækja. Fólk þarf að vera á tánum ef ekki á illa að fara. Þeir taka það til sín sem eiga.

OPIÐ VIRKA DAGA
KL. 11-18

Minotti

Jensen hægindastóll / Minotti

Anderson Quilt / Minotti

Perry sófaborð / Minotti

ÍTÖLSK GÆÐAHÖNNUN FRÁ MINOTTI

Í rúm 60 ár hefur Minotti staðið í fremstu röð ítalskra húsgagnaframleiðenda og á þeim tíma átt stóran þátt í að móta og auka veg ítalskrar hönnunar og tisku. Griðarleg tæknunátta og ómæld virðing fyrir handverki er galdurinn á bak við tímalausa hönnun Minotti þar sem listfengi, þægindi og gæði mynda eina heild.

MÓDERN

ÞITT HEIMILI – ÞÍN STUND